

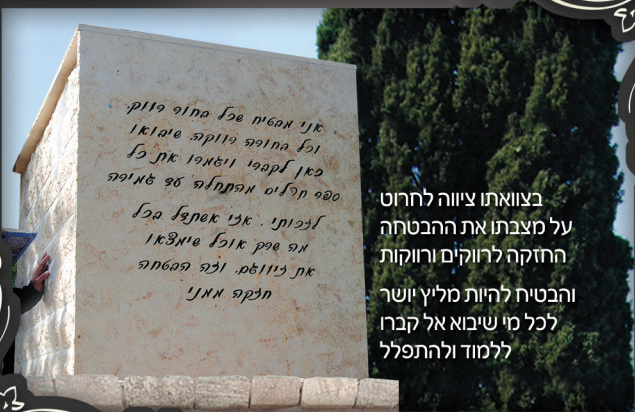

מצבת ציון רבנו הקדוש אור העולם רבי **נחמן מברסלב** ז"ע "א באומן

הבטיח שכל מי שיבוא אל ציונו הקדוש ויאמר שם את התיקון הכללי ויציא מהשאל תחתית ויעשה לו טובה נצחית

ציון הצדיק מיבנאל כ"ק **מוהרא"ש** זצוק"ל ביבנאל עיר ברסלב

בצוואתו ציווה לחרוט
על מצבתו את ההבטחה
החזקה תרוקים ורווקות
והבטיח להיות מליץ יושר
לכל מי שיבוא אל קברו
ללמוד ולהתפלל

קונטרס

סדר הישיבה

בו יגלה מעלת בחור שעומד בסדרי הישיבה, ויתן לו עצות נפלאות איך להצליח בשנות שהותו בישיבה, ויחזק ויאמץ את בחורי הישיבה, שדיקא על ידי סדר הישיבה מצליחים בכל דבר וענין, ומקבלים שם טוב אמתי ונצחי.

בנוי ומיסד על פי דברי

רבנו הקדוש והנורא, אור הגנוז והצפון

בוצינא קדישא עלאה, אדוננו מורנו ורבנו

רבי נחמן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ועל פי דברי תלמידו, מורנו

הגאון הקדוש, אור נפלא, אשר כל רז לא אניס ליה

רבי נתן מברסלב, זכותו יגן עלינו

ומשלב בפסוקי תנ"ך ומאמרי חז"ל הקדושים,

מגמרא ומדרשים וזהר הקדוש.

הובא לדפוס על-ידי

חסידי ברסלב

עיר הקדש יבנאל תובכ"א

קרן הדפסה "היכל הקודש" שע"י עמותת "ישמח צדיק"

להשגת הספר הזה וספרים אחרים בהוצאת הקרן:

04-6721909

טלפון נוסף: **04-6656666**

ספרי רבי נחמן מברסלב זיע"א

ספרי כ"ק מוהרא"ש זיע"א

קונטרסים לזיכוי הרבים ועוד

פרטי חשבון לתרומה/העברה:

בנק הדואר סניף 001 מספר חשבון 3397375 ע"ש עמותת "ישמח צדיק"
ניתן לתרום לעמותה באמצעות אפליקציית "ביט" לנייד מס' 055-9269726

זכות הרבים יכולה להיות שלך! 04-6656666

באפשרותך להקדיש קונטרס לרפואה, להצלחה, לעילוי נשמת, לברכה ולכל הישועות ולזכותך ולזכות יקירך (ההקדשות מתפרסמות בסוף החוברת)

קוֹנְטְרָס

סֵדֵר הַיְשִׁיבָה

.א.

מַעֲלַת הַסֵּדֵר בַּיְשִׁיבָה

אָהוּבִי, בְּנֵי הַיְקָר! עָלֶיךָ לְדַעַת, כִּי עַקֵּר הַצְּלַחַת
הָאָדָם בְּכִלְלִיּוֹת וּבַחֹר יְשִׁיבָה בַּפְּרָטִיּוֹת זֶהוּ רַק
פְּשָׁהוּא מְסֵדֵר בְּסֵדֵר הַגּוֹן, כִּי הַסֵּדֵר הוּא יְסוּד
הַהַצְּלָחָה לְכָל אָדָם, כִּי כָל מַעֲרַכַת הַשְּׂמִים סֵדֵר אוֹתָם
הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּסֵדֵר נְכוֹן, כִּי הוּא מְסֵדֵר אֶת
הַפּוֹכְבִים מִשְׁמֵרוֹתֵיהֶם בְּרַקִּיעַ כְּרִצּוֹנוֹ, כֹּל פּוֹכֵב וְכָל
מִזְל יוֹדֵעַ אֶת מְקוֹמוֹ, וְכֵךְ הַטְּבִיעַ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא
מַעֲרַכַת הַשְּׂמִים, וְהַכֹּל הוֹלֵךְ בְּסֵדֵר נְכוֹן כְּפִי רִצּוֹנוֹ
יִתְבָּרֵךְ, כֵּן תִּדְבֹר אִם הָאָדָם מְסֵדֵר לְעַצְמוֹ סֵדֵר נְכוֹן,
הוּא יַצְלִיחַ בְּכָל דְּרָכָיו וּבְכָל מַעֲשָׂיו; כִּי עַקֵּר הַכְּשָׁלוֹן
בַּחַיִּים הוּא הָאִי סֵדֵר שֶׁל הָאָדָם שְׂאִינוֹ מְסֵדֵר, הַיּוֹם זֶה
לֹא יוֹם, הַלְּיָלָה זֶה לֹא לַיְלָה, אֵין לוֹ זְמַן מְתִי הוּא

הולך לישון, ואין לו זמן מתי הוא קם, וממילא אין לו סדר לפני הצהרונים, ואין לו סדר אחר הצהרונים, ואין לו סדר בלילה כי הוא מאד מבהל ומבלבל לגמרי, וזה שיהי לכל אדם, ומכל שכן באין ערף שיהי דבר זה לבחור צעיר, כי כל זמן שאדם הוא צעיר, אם מסדר לעצמו סדר בחיים אז יצליח מאד כל ימי חייו, כי כל מה שאדם יותר צעיר, הוא יותר מצליח כשעושה לעצמו סדר בחיים, כי עדין לא נשקע בהרגלים רעים, לא כן מי שכבר מבגד, הוא כבר נטבע בהרגלים רעים, וכבר קשה לו לשנות את אי סדרו לסדר, כי נעשה אצלו טבע שני, שלא יחיה עם סדר, ועל-כן הולך לו הכל הפוך, והוא רק מפסיד ומלא כשלונות ואכזבות, ואין בידו מאומה; כי באמת עליה לדעת, אהובי, בני היקר, אם היה האדם מסדר בסדר נכון, ובפרט בחור ישיבה, אז היה בכמה שנים יכול לקנות לעצמו ידיעות וקנייני התורה, ולהיות בקי ברב חלקי התורה, ומה גם שהיו לו מדות טובות, והיה מאד מישב בדעתו, והיה יודע מה רוצה בחייו, ואת דרכו ורגילותו שהרגיל את עצמו מימי בחרותו, היה ממשיך ככה כל השנים אפלו אחר חתנתו אף שיש לו כבר בית מלא ילדים, כי מאחר שהטביע בעצמו עוד מימי בחרותו סדר, אז יש לו זמן על הכל, הן על למוד התורה הקדושה והן על חנוך הילדים, הן לעסק

בְּעֶסְקֵי פְּרִנְסָה וְהֵן לְדַבֵּר עִם הַבְּרִיּוֹת בְּנִחַת וּבְנִעַם
וּלְחַזֵּק וּלְאַמֵּץ אֶת לֵב נְשָׁפְרִים וּלְקַיֵּם אֶת מִצְוֹתָיו
יִתְבָּרַךְ. לְזֹאת, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, מֵאַחַר שְׂאֵתָה נִכְנָס
עִכְשָׁו לִישִׁיבָה, עָלֶיךָ לְדַעַת הַדְּבָר הָרֵאשׁוֹן בִּישִׁיבָה
הוּא לְשָׁמֵר עַל סְדְרֵי הִישִׁיבָה, אֵל תִּהְיֶה חֶכֶם בְּעִינֶיךָ
לְשֹׁבֵר אֶת סְדְרֵי הִישִׁיבָה, וְאִין עַל זֶה שׁוֹם הַצְּדָקָה,
תִּשְׁמַע וּתְצִיֵּת אֶת רֵאשׁ הִישִׁיבָה וְאֶת הַמְּשַׁגִּיחַ שְׁלֶךְ,
וּתְשָׁמֵר אֶת הַסְּדֵר בִּישִׁיבָה שְׁקָבְעוּ הֵם, וְדִיְקָא עַל-יַדֵּי-
זֶה תְּצַלִּיחַ, וְכֹל הַשָּׁנִים שֶׁתִּהְיֶה בִישִׁיבָה תִּקְנֶה לְעִצְמָךְ
שֵׁם טוֹב וְחִבְרִים טוֹבִים, כִּי כָּל אֶחָד אוֹהֵב בְּחֹר מְסֻדָּר
וּמִישָׁב, וְרוֹצִים מְאֹד בְּחִבְרוֹתוֹ, וּמֵה גַם שְׂאֵתָה בְּעִצְמָךְ
תֵּאָהֵב אֶת עִצְמָךְ, כִּי עַל-פִּי-רַב הָאָדָם שׁוֹנֵא אֶת עִצְמוֹ,
כִּי אִינוּ יוֹדְעֵ מֵה הוּא רוֹצֶה מִחַיִּיו, כִּי אִין לוֹ סְדֵר
מְסֻדָּר, לֹא-כֵן כִּשְׁהוּא מְסֻדָּר בְּסֻדָּר נְכוֹן, אֲזִי הוּא
בְּעִצְמוֹ יוֹדְעֵ מֵה שְׁהוּא רוֹצֶה. וְלִזְאֵת רְאֵה מְאֹד מְאֹד
לְשָׁמֵר עַל הַסְּדֵר. וְאִגְלָה לְךָ יְסוֹד חֻזְקָךְ, שְׂאֵם תְּשָׁמֵר
אֶת סְדְרֵי הִישִׁיבָה אֵתָה יְכוֹל לְהַצְלִיחַ הֵן בְּלִמּוּדֵי
הִישִׁיבָה וְלֵהַתְעַלּוֹת בְּתוֹרָה וּבִירְאֵת שְׁמַיִם, וְהֵן שְׂאֵתָה
עוֹד יְכוֹל לְגַנֵּב עֵתִים וְשַׁעוֹת פְּנוּיּוֹת לְלִמּוּדִים, שֶׁתִּקַּח
לְעִצְמָךְ מִלְּבַד סְדְרֵי הִישִׁיבָה.

ב.

סדר ראשון בישיבה

בדרך כלל קדם הצהרונים מתחיל סדר ראשון בישיבה, ומכינים לעצמם שעור, כגון שאתם לומדים עכשו מסכת שבת, או צריכים הפחורים להכין לעצמם את השעור והעמוד שהראש ישיבה ילמד לפני הפחורים. בדרך כלל הראש ישיבה הוא תלמיד חכם גדול ויבקי ברב חלקי הש"ס וארבעת חלקי שלחן ערוך ובמפרשים ראשונים ואחרונים, וכשהוא בא להרצות את השעור בעמוד הגמרא, והוא מברר ומלבן ומנתח את העמוד היטב היטב, ומסביר כל השיטות של הראשונים עד שמבאר את ההלכה לעבדה ולמעשה מה שיוצא מהעמוד גמרא הנה, והוא מרצה בבקיאות נפלאה מאד, ולכן אם לא מכינים עצמם לשעור, רק באים תכף-ומיד לשבת בשעור על-פירב מעמק המשג ומקצר המשיג לא מבינים מה שהראש ישיבה מדבר, ועל-ידי-זה מתרשלים מהלמוד, כי מאחר שלא הכינו את עצמם לשעור לא יכולים לקלט היטב את סגית הגמרא שבעמוד זה שהוא לומד עכשו, וממילא כשלא מבינים אוכד החשק ולא לומדים, ועוד מפריעים לאחרים, ואז על-פירב נעשה הבחור בעיני, ויש עליו הקפדת ראש הישיבה בצדק

ובנכון, שלא די שאינו לומד, אלא מפריע גם לאחרים. ומה עוד כשיש עוד 'תכשיט' כמהו, שגם-כן אינו מכין לעצמו את השעור, וגם-כן מתרשל מהלמוד וכא אל השעור לא מוכן, אזי גם הוא אינו מבין שום דבר, ומצא מין את מינו, ששניהם מתעסקים בבטלה, ונדמה להם כאלו ראש הישיבה מדבר איזו שפה אחרת שלא הרגלו בה, עד שקשה וכבד להם לשבת שעה או שעות בשעור, ומתחילים להפריע, ואז מר להם ומר לאחרים ומר לראש הישיבה, פי כואב להם למה באמת אינם קולטים. ובאמת הכל תלוי בתלמיד בעצמו, פי אם היה התלמיד יושב עם חבר טוב, ושניהם היו חוזרים על עמוד הגמרא, ומכינים את עצמם היטב, וכל דבר שלא מבינים היו שואלים את המושגיח או את השואל ומשיב, וכן היו מעינים היטב במקרשים על העמוד הזה, מראשון שבראשונים עד אחרון שבאחרונים, והיו מכניסים את עצמם היטב בשעור ובסגיה הזו שהולכים ללמד, והיו מכינים את עצמם היטב היטב, עד שהיו יורדים לעמקי דשמעתא וברור ההלכה, ואף שיכול להיות שהמון דברים לא הבינו, אבל התשוקה והחשק לברר וללבן לעצמו היטב את העמוד והסגיה הזאת זה מה שמביא את בחור הישיבה לשקד על העמוד והסגיה הזו, והיה צולל בראשונים ובאחרונים, ואז כשבא ראש הישיבה

להרצות את השעור, הנה לו בנקל מאד לתפס את השעור, והנה מבין היטב את השפה שלו, ולא עוד אלא שהיו מתחדשים אצלם חדושים נוראים ונפלאים מאד, פי (תגיגה ג.): 'אי אפשר לבית המדרש בלא חדוש'; על-ידי הלמוד העמק של ראש הישיבה וההסבר שלו וההקדמות וההכנות שהקדים והכין התלמיד את השעור, לא ימלט שלא יתעורר לשאל קשה חדשה או יתרץ לו תרוץ נפלא על קשה שהיה קשה לו, וכמו-כן על-ידי משא ומתן בהלכה שיהיה לו עם הראש ישיבה יתבררו לו הרבה דברים שלא ידע מקדם לכן, פי הלמוד בצותא עם ראש הישיבה אין למעלה מזה, שעל זה אמרו חכמינו הקדושים (תענית ז.): 'הרבה למדתי מרבתי, ומחברי יותר מרבתי, ומתלמידי יותר מכלם'; כי ההכרח כשמכינים את עצמם הכנה דרבה היטב לפני השעור, וצוללים במים עמקים במפרשי הש"ס על אותו דף עד ברור ההלכה, שיתחדשו לו חדושים וברורים חדשים, ואז אין לה עוד נעם וערכות יותר מזה, וכשבאים אל השעור של ראש הישיבה, והוא מרב בקיאותו פותח לה את שערי המוח והשכל, ומראה לדעת דברים נפלאים שלא הרגשת ולא הבנת בעצמך, ואז באפן כזה תשיג ותבין היטב את השעור ותהנה מזה מאד מאד, ולא רק זה אלא בכל יום ויום יתחדש לה דבר

חֲדָשׁ, כְּמֵאמָרָם ו"ל (ירושלמי, סוטה, פֶּרֶק ג', הַלְכָה ד'):
 'אֵי אֶפְשָׁר לְבֵית־הַמִּדְרָשׁ שְׁלֹא יִהְיֶה בּוֹ דְבַר חֲדָשׁ בְּכָל
 יוֹם'.

מָה אָמַר לָךְ, אֶהְיֶיךָ, בְּנֵי הַיֶּקֶר, אִם רַק תְּצִיַּת
 אוֹתִי, וְתִקְנִים אֶת כָּל זֹאת בְּסִדְרָא רְאשׁוֹן לְחֹזֵר עִם חֵבֵר
 טוֹב אוֹ אֶפְלוּ עִם עֲצָמָךְ אֶת הָעֲמוּד גְּמָרָא אוֹ אֶת
 הַסְּגִיָּא שְׁאַתָּם הוֹלְכִים לְלַמֵּד הַיּוֹם, וְהֵייתָ חוֹזֵר בְּגְמָרָא
 רְשׁוּי וְתוֹסְפוֹת, וְהֵייתָ מְעִיֵּן בְּמִפְרָשִׁים, וְהֵייתָ לוֹמֵד
 אֶת הַרִי"ף וְאֶת הָרֵא"שׁ עַל הַסְּגִיָּה וְעַל הָעֲמוּד הַזֶּה
 שְׁאַתָּם הוֹלְכִים לְלַמֵּד עַד בְּרוּר הַהֲלָכָה בְּטוֹר וּבְשִׁלְחָן
 עָרוּף עַד אַחְרוֹן שְׁבָאֲחֲרוֹנִים, אִזּוֹ אִם תָּבֵא אֶל הַשְּׁעוּר
 מוֹכֵן כָּךְ, תִּרְגִּישׁ עוֹלָמָךְ בְּחֵיף כְּשִׁתְּצִיַּת הַיֵּטֵב וְתִשְׁמַע
 וְתִשָּׂא לֵב אֶת דְּבָרֵי הָרֵאשׁ יְשִׁיבָה, וּמִמֶּשׁ הַתּוֹרָה
 תִּהְיֶה בְּעֵינֶיךָ חֲדָשָׁה לְגַמְרִי, כְּאֵלּוּ עֲכָשׁוּ קִבְלָתָ אֶת זֶה
 עַל הַר סִינַי, וְתִשְׁמַח מְאֹד בְּפִלְפוּלָא דְּאוּרִיתָא, אֵין לָךְ
 עוֹד דְּבַר גְּדוֹל מְזֵה, וְאֵין שׁוּם תַּעֲנוּג בְּעוֹלָם שְׁיִיכַל
 לְהַשְׁוֹת לְהַתַּעֲנוּג הַזֶּה, כְּשִׁמְבִינִים עֲמוּד אוֹ סְגִיָּה
 מִהַגְּמָרָא שְׁלַמְדַת הַיּוֹם, הֵן עִם עֲצָמָךְ וְהֵן עִם הָרֵאשׁ
 יְשִׁיבָה, כִּי אֵין טוֹב בְּעוֹלָם שְׁיִיכֹל לְהַדְּמוֹת אֶל טוֹב
 הַתּוֹרָה, וּכְמוֹ שְׁאָמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוּשִׁים (אֲבוֹת ו): וְאֵין
 טוֹב אֶלָּא תּוֹרָה, שְׁנֵאמַר (מְשַׁלֵּי ד'): "כִּי לִקַּח טוֹב נִתְּתִי
 לָכֶם", וְדְבָרִים אַחֲרֵים אֵינָם נִקְרָאִים בְּכָלֵל טוֹב לְגַבֵּי

סדר הישיבה

הטוב הזה, כי התורה הקדושה היא חכמתו יתברך, וכשאדם מכניס את עצמו בחכמתו יתברך שהוא אין סוף, כך אין סוף לתענוגו; על-כן אשרי מי שמכניס את עצמו היטב בעמוד ובסגית הגמרא שהולך ללמד, וחוזר על זה פעמים אין מספר, עד שהוא מוכן לשעור של הראש ישיבה, שאז ירגיש כל מיני נעם וערכות שבעולם, שאי אפשר להסביר את הנעם והתענוג והערכות הזו. וכל זה תלוי רק בידך, אהובי, בני, אנ יהיה לך רצון טוב עכשו בסדר הראשון ותשפח את העבר והעתיד שלך רק תכניס עצמך בתוך ההוה שהוא העמוד וסגית הגמרא שאתה הולך ללמד, ותחזר בזה כמה וכמה פעמים, אז דיקא תצליח להבין את דברי ראש הישיבה, ותהיה אהבתו חקוקה בתוך לבך, ואהבתך חקוקה בתוך לבו, מאחר שתבינו אחד אחר השני. ואל תהיה בישן לשאל את כל ספקותיך, וכמאמרם ז"ל (אבות ב): "ולא הבישן למד", ובאפלו אם ראש הישיבה יקפיד עליך שאתה שואל כל-כך הרבה, והוא כועס וצועק עליך, אף-על-פי-כן אל תעזב אותו בשום פנים ואפן, אלא תתעקש לשאל את שאלתך ולהציע את ספקותיך, ובאפלו שתכרח לסבל חרופין וגדופים אל תסתכל על זה, כי דיקא על-ידי-זה תצליח בלמודך ובבאור הסגיה, וכמאמרם ז"ל (ברכות ג): 'כל תלמיד שפועס עליו רבו פעם

ראשונה ושנייה ושותק זוכה להבחין בין דם טמא לדם טהור, "ומיץ אפים יוציא ריב", כל תלמיד שכוּעס עליו רבו פעם ראשונה ושנייה ושותק זוכה להבחין בין דיני ממונות לדיני נפשות; וכן אמרו (שם ד.): ולמה נקרא שמו מפיבשת? שהיה מביש פני דוד בהלכה, ולפיכך זכה דוד ויצא ממנו פלאב; כי כף דרכה של תורה, שהתלמיד מפלפל עם רבו ורבו מתעקש כנגדו ורבים יחדו, עד שנתבררת הסגיה היטב. ועל זה אמרו חכמינו הקדושים (קדושין ל:): אפלו האב ובנו, רב ותלמידו, שעוסקין בתורה בשער אחד נעשים אויבים זה לזה, ואינם זזים, משם עד שנעשים אוהבים זה לזה, שנאמר (במדבר כא): "ואת נהב בסופה", וכן אמרו (שמות רבה פרשה מא, סימן ח): כל מי שאינו משים לחייו פאבן הזה, אינו זוכה לתורה; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להצליח בלמוד, תקיים את דברי אלה, ואזי טוב לך בזה וטוב לך בפא, טוב לך בזה — כי רבך יאהבך ותכריך יאהבך, ומה גם שאתה תאהב את עצמך, כי אין לך אהבה כמו ברור הספקות, וטוב לך לעולם הבא — כי השקעת בכל יום כמה שעות טובות בחכמתו ותכרה, שהיא התורה הקדושה.

ג.

סדר שני בישיבה

בדרך כלל אחר הצהריים נוהג סדר שני בישיבה, ועל-פירב לומדים מסכת אחרת לבקיאות, לא אותה מסכת שלומדים קדם הצהריים, כגון שלומדים מסכת סכה ולומדים רק גמרא ורש"י, ואת השעור הזה לומדים עם חברותא, כדי לקנות לעצמו בקיאות במסכת, ואת זה כבר לא לומדים כל-כך בעיון אלא שובין את הגמרא על המקום, ואם מתמידים יכולים לסיים שנים או שלשה דפים בסדר שני. ולכן ראה, אהובי, בני היקר, למצא לעצמך חבר טוב, כדי שתלמד עמו שעור בבקיאות, לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה (ברכות סג:), וכשזוכין לחבר טוב, אז מצליחים מאד מאד, כי הכל תלוי כפי החבר, כי (דרך ארץ ווטא. פרק ד'): תלמידי חכמים נאים בחבורה, ואין עמי הארצות נאים בחבורה; כי בלמוד תורה אם לומדים עם חבר, אז מכררים את ההלכה ואת סגית הגמרא, ומה שאתה לא תבין יבין החבר, ומה שהחבר לא יבין אתה תבין, כי (קהלת ד, ט): "טובים השנים מן האחד, אשר יש להם שכר טוב בעמלם, כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואלו האחד שיפל ואין שני להקימו". ובסדר שני זה על-פירב הראש ישיבה

והמשגיח אינם מדקדקים כל־כך בְּמַה לומדים, העקר שילמדו בהתמדה; ולכן ראה, אהובי, בני היקר, לנצל את הזמן הזה בסדר שני, ותלמד בתשוקה עצומה עם חבר טוב כל יום שנים או שלשה דפים גמרא, ואף שבדרך כלל רוצים שילמדו רק פרק מסים מהמסכת לבקיאות, עם כל זאת אם אתה מתחיל עם החבר שלך ללמד מהתחלת המסכת, ותלמדו ביחד בהתמדה רבה מהתחלה, ואני מבטיח לך שהמשגיח או ראש הישיבה לא יקפידו עליך, אדרבה תמצא חן בעיניהם. וכלל זה תקחו שניכם יחד בדעתכם, שלא תתבישו לשאל כל מה שקשה לכם, כי (אבות ב): "ולא הבישן למד", כי כל דבר הקשה צריכין לשאול, כי אחרת אי אפשר ללמד תורה, והמשגיח או ראש הישיבה או השואל ומשיב ישיבו לך בשמחה מה שתשאל, ואף שיקפידו עליך בתחלה למה אינך לומד את הפרק הזה, עם כל זאת מאחר שיראו ששניכם מתמידים בתורה, אז לא יעכבו בעדכם, אדרבה יעזרו לכם בתשואות חן ובפנים מאירות. ובאמת בסדר שני שעור לבקיאות, אתם יכולים להספיק לסיים את המסכת הזו כמה וכמה פעמים בזמן, וטוב מאד להיות בקי במסכת אחת, וזה יפתח לך את המלך איך ללמד אחר־כך לבד, ואין עוד תענוג וערבות מסיום מסכת, ועל־כן אמרו חכמינו הקדושים (פסיקתא צו): כל

סדר הישיבה

המשלים מסכת צריך לעשות יום טוב; וכן נפסק להלכה בשלחן ערוך (יורה דעה, סימן רמו, סעיף כו): כשמיסים מסכת, מצוה לשמח ולעשות סעדה ונקראת סעדת מצוה, ומקורו בגמרא (שבת קיח:): תיתי לי דכי חזינא צורבא מרבנן, דמשלם מסכת עבידנא יומא טבא לרבנן, ועל-כן בסדר שני אחר הצהרים תתמיד עם חבר טוב, ותלמד ותגרוס דף אחר דף מהמסכת שלומדים בישיבה לבקיאיות, ואל תבלבל עצמך משום דבר, אלא תתמיד מאד, וכל דבר הקשה לך תלך ותשאל, ודיקא על-ידי-זה תצליח בלמודך.

ד.

סדר שלישי בישיבה

בדרך כלל בלילה יש בישיבות סדר שלישי, ולא כל הישיבות שוות, יש ישיבות שבהן חוזרים התלמידים על למודם שלמדם ביום, ויש ישיבות שבהן מניחים ללמד מה שרוצים, ולכן ראה אהובי, בני היקר, לנצל את הסדר השלישי הזה, כי אז בלילה הוא עקר הזמן לקנות לעצמו קנייני תורה, כמובא בשלחן ערוך (יורה דעה, סימן רמו, סעיף כג): מי שרוצה לזכות בכתרה של תורה יזהר בכל לילותיו, ולא יאבד אפלו אחת מהם בשנה ובאכילה ובשתיה וכיוצא בו, אלא

בדבר חכמה ובתלמוד תורה, כי אין אדם לומד רב חכמתו כי אם בלילה, ועל-כן ראה לשמר על הזמן הזה יותר מהכל, כי בדרך כלל בסדר שלישי כבר מתרשלים הבחורים ויוצאים ובאים וכו', ומפספסים אחד עם השני כל העולה על רוחם וכו'; ועל-כן אתה אהובי, בני היקר, ראה לשמר על הזמן הזה, כי דיקא בסדר שלישי אתה יכול ללמד את השעורים שלך בלא הפרעה, כי בסדר שלישי לא מדקדקים כל-כך ראש הישיבה והמשגיח אם לא משתפים פעלה עם סדרי הישיבה, כי המשגיח וראש הישיבה אצלם העקר ללמד תורה, והולך להם בחייהם שיצא משיבתם בחור שהשלים את עצמו בתורה וקנה הרבה קנייני תורה, ועל-כן אצלם העקר ההתמדה, ולכן דיקא בסדר שלישי אתה יכול להתמיד ביותר ללמד את השעורים שלך, ללמד בסדרן, ותעשה לעצמך סדר בש"ס, ולהתחיל ממסכת ברכות ותלמד עמוד אחר עמוד ודרך אחר דף, עד שתזכה לסיים מסכת ברכות, ואז תתחיל מסכת שבת, וכן מסכת אחר מסכת עד שתזכה לסיים את כל הש"ס, ואת הסדר השלישי אתה לא צריך ללמד עם חבר, כי כך לא תהיה קשור לאף אחד, ותוכל ללמד בהתמדה רבה ובתשוקה גדולה בלי שום הפרעות, כי איך שהוא אז בסדר לילה כבר הבחורים מסתובבים, ואין כל-כך קפידה מטעם הישיבה; ועל-

בן אתה, אהובי, בני היקר! ראה לנצל את הזמן היקר הזה של הלילה, ותשב בפנה בבית-המדרש דיקא ותתמיד ביותר, כי ברית כרותה שכל הלומד בבית הכנסת לא במהרה הוא משבח, וכל היגע בתלמודו בצנעא מחכים, שנאמר (משלי יא, ב): "ואת צנועים חכמה", וכל המשמיע קולו בשעת למודו מתקים בידו, אבל הקורא בלחש במהרה הוא שוכח (שם בשלחן ערוך, סעיף כב) וכל הגאונים לא הגיעו אל מדרגתם בהשגות התורה אלא שלמדו והתמידו בעת שאחרים בטלו; ולכן גם אתה, אהובי, בני היקר, ראה לנצל את הזמן היקר הזה, ואל תבטלו בשום אופן שבעולם, כי לא איברא לילה אלא לגירסא (ערובין סה.), ועל-כן צריכין לשמר את הלילה מאד מאד, ולא לבטלו בדברים בטלים ובדברים של מה בכך, ואנו רואים בחוש איך הסמ"ך-מ"ם והקלפות והסטרא אחרא מתפשטות בלילה יותר מביום, ועל-כן כל התועבות רעות של אמות העולם וכל המשחקי קלפים וההולכים לתיאטראות וקרקסאות הם דיקא בלילה, ולכן זה לעמת זה הקפידו חכמינו הקדושים מאד מאד על למוד תורה בלילה, ואמרו (סנהדרין צב.): 'כל בית שאין דברי תורה נשמעים בו בלילה אש אוכלתו'; וכן אמרו (תמיד לב.): 'כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו'; ואמרו (תגיגה יב.): 'כל העוסק בתורה בלילה

הקדוש-ברוך-הוא מושף עליו חוט של חסד ביום';
 ואמרו (מנחות קי): "שיר המעלות הנה ברכו את ה'
 כל עבדי ה' העומדים בבית ה' בלילות" — 'מאי
 בלילות? אמר רבי יוחנן — אלו תלמידי חכמים
 העוסקים בתורה בלילה, ומעלה עליהם הכתוב כאלו
 עוסקין בעבודה'; כי למוד הלילה עולה על הכל,
 ובזכותו עומד העולם, והוא הזמן הכי טוב שאדם
 יכול ללמד בלי הפרעות, ועל-כן אמרו (ילקוט מלכים
 א' רמז קעו): 'מה כוכבים אינם שולטים אלא בלילה,
 כך ישראל אינם מושלים בתורה אלא בלילה'; ועל-כן
 את סדר השלישי בכתלי הישיבה תנצל בשביל
 השעורים שלך, שתקבע לעצמך שעורים בש"ס כסדרן
 ללמד ולגרס דף אחר דף, עד שתזכה לסגים מסכת
 אחר מסכת בדרך בקיאות, וכן תקבע לעצמך שעור
 ברמב"ם ובטור ובשלחן ערוך כסדרן, ללמד בכל יום
 פרק או שני פרקים ברמב"ם, סימן או שני סימנים
 בטור ובשלחן ערוך, והשעורים האלו יהיו שעורים
 לבקיאות, באפן שתהיה ותטיל בכל חלקי התורה
 הקדושה, והזמן הזה יהיה אצלך קדש קדשים, ואל
 תבטלו בשום פנים ואפן בפטפוטי דברים בטלים
 המצוי בין הבחורים בזמן הזה, ואם תיקר את השעות
 האלו של הלילה, תצליח מאד בלמוד התורה
 הקדושה.

ה.

עצות איך להתעלות בתורה

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, שעד עכשו דברנו מסדרי ישיבה, אשר את הסדרים אסור לבטל בשום פנים ואפן, כי צריכין מאד מאד לכבד את הראש ישיבה ואת המשגיח, כי חייב אדם בכבוד רבו, כי כבוד רבו ככבוד השכינה, וכמאמרם ז"ל (שבת קיד): 'כל המקבל פני רבו כאלו מקבל פני שכינה'; וצריכים להקפיד מאד מאד לא להמרות את פי ראש הישיבה והמשגיח, כי מאד מאד הקפידו על זה חכמינו הקדושים, ואמרו (סנהדרין קי): 'כל החולק על רבו כחולק על השכינה, כל העושה מריבה עם רבו כעושה מריבה עם השכינה, כל המהרהר אחר רבו כמהרהר אחר השכינה'; וצריכין להזהר בדברים אלו מאד מאד, ולא כפאשר נהוג היום אשר כל מאן דהו בור ועם הארץ רשע ופושע קם ומורד נגד הראש ישיבה או המשגיח, ויש חצופים כאלו שעוד ממרידים את אחרים נגד הראש ישיבה והמשגיח, ומחרפים ומבזים אותם, אשר אין להם מחילה כלל, והם מחיבים לקבל נדוי, כולי האי ואולי שימחל להם הראש ישיבה או המשגיח, ועל-כן את סדרי הישיבה אסור לבטל, ומאחר שאמה לומד עכשו בישיבה תצית את ראש

הישיבה והמשגיח, ותלמד את הסדר ראשון ואת
 הסדר שני כפי שתקנו וסדרו בישיבה ואל תבטלם
 כלל, ותלמד באפן הנזכר לעיל, ואל תשנה את זה
 כלל, כי אתה לומד עכשו בישיבה, ואתה צריך לצית
 לראש הישיבה ולמשגיח, וסדר הוא סדר, ואי אפשר
 לשנותו כלל, אבל רבנו ז"ל נתן לנו סדר דרך הלמוד
 נפלא ונורא מאד, ואמר שמי שלומד בסדר זה יכול
 להצליח בנקל ולהיות בכל חלקי התורה הקדושה,
 והדרך הזה הוא שטוב ללמד במהירות ולבלי לדקדק
 הרבה בלמודו רק ללמד בפשיטות בזריזות ובלי
 לבלבל דעתו הרבה בשעת למודו מענין לענין רק
 יראה להבין את הענין בפשיטות במקומו, ואם
 לפעמים אינו ביכלת להבין דבר אחד, אל יעמד הרבה
 שם, אלא יניח אותו הענין וילמד יותר להלן, ועל-פי-
 רב ידע אחר-כך ממילא מה שלא היה מבין מתחלה
 כשילמד כסדר בזריזות להלן יותר, ואמר רבנו ז"ל
 שאין צריכין בלמוד רק האמירה לבד לומר הדברים
 כסדר וממילא יבין, ולא יבלבל דעתו בתחלת למודו
 שירצה להבין תכף, ומחמת זה יקשה לו הרבה תכף,
 ולא יבין כלל, רק יכניס מחו בלמוד ויאמר כסדר
 בזריזות וממילא יבין, ואם לא יבין תכף יבין אחר-כך,
 ואם ישארו אילו דברים שאף-על-פי-כן לא יכול
 לעמד על פונתם מה בכך? כי מעלת רבוי הלמוד

עולה על הפל, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (עבודה זרה יט.): 'לעולם לגרס איניש ואף על גב דמשכח ואף על גב לא ידע מה קאמר, שנאמר (תהלים קיט): "גרסה נפשי לתאנה", "גרסה" כתיב ולא כתיב טחנה, ופרש רש"י: מרב תאנותי לתורה הייתי שובר לפי היכלת, אף-על-פי שאיני טוחנו הדק לכנס בעמקה; כי על-ידי רבוי הלמוד שילמד במהירות ויזכה ללמד הרבה, על-ידי-זוה יזכה לעבר כמה פעמים באלו הספרים שלומד לגמרם ולחזור להתחיל ולגמרם פעם אחר פעם, ועל-ידי-זוה ממילא יבין בפעם השניה והשלישית כל מה שלא היה מבין מתחלה, כל מה שאפשר להבין ולעמד על דבריהם, ודבר רבנו ז"ל הרבה מאד איך שהוא דרך ועצה טובה מאד בענין הלמוד, כי על-ידי-זוה יכולים לזכות ללמד הרבה מאד ולגמר כמה וכמה ספרים, וגם יזכה להבין הדברים יותר מאשר היה לומד בדקדוק גדול, כי זה מבלבל מאד מן הלמוד, וכמה בני-אדם פסקו מלמודם לגמרי על-ידי רבוי הדקדוקים שלהם, ומאומה לא נשאר בידם, אכל פשירגיל עצמו ללמד במהירות בלי דקדוקים הרבה, התורה תתקיים בידו, ויזכה ללמד הרבה מאד גמרא ופוסקים כלם ותנ"ך ומדרשים וספרי הזהר וקבלה ושאר ספרים, ופעם אחת חשב רבנו ז"ל מה שאדם צריך ללמד בכל יום, עד שאין

היום מספיק דהיינו לגמר בכל שנה ש"ס עם הרי"ף והרא"ש וארבעה חלקי שלחן ערוך הגדולים, וכל המדרשים כלם, וכל ספרי הזהר והתקונים וזהר חדש וכל ספרי קבלה מהאר"ל, גם צריכין לומר תהלים בכל יום ותחנונות ובקשות הרבה הרבה, וצריכין ללמד במהירות גדולה בזריזות ולכלי לדקדק הרבה מענין לענין, והדברים האלו הם בדוקים ומנסים, גם לא היה מצוה לחזור תכף על למודו, רק רצונו תמיד היה ללמד הספר או הפרק שלומד כסדר מראשו לסופו בזריזות, ואחר-כך יתחיל פעם שניה ויגמר אותו כלו, וכן פעם אחר פעם (שיחות-הר"ן, סימן עו). והנה זה נקרא סדר הרוך הלאמוד של רבנו שרצה שנקבע לעצמנו שעורים בתנ"ך ובמשניות ובגמרא ובשלחן ערוך ובמדרשים וכו' וכו', וללמד כסדר דיקא בשקידה עצומה; ועל-כן עליך לדעת, אהובי, בני היקר, מאחר שאתה לומד עכשו בישיבה, ואתה נמצא כל היום במסגרת הישיבה, עליך קדם לשמר מאד מאד על סדרי הישיבה: סדר ראשון וסדר שני, לבל תשנה את הסדר כלל, ותציית את ראש הישיבה ואת המשגיח, ותלמד כפי שהם קבעו, אבל בזמן הפנוי שזה לא גורע מסדרי הישיבה תרגיל את עצמך, אהובי, בני היקר, לצית את רבנו ז"ל, ותקבע לעצמך שעורים כסדרן בתנ"ך, ללמד בכל יום כמה פרקים בתנ"ך, כדי שתהיה בקי

בכ"ד ספרי קדש, אשר התקוני זהר מפליג מאד בסוד
 הלומד כ"ד ספרים בכל יום הינו את התנ"ך, והוא
 'כד' למלא בו גלוי האור אין סוף ברוך הוא, שזה
 דרכם של הצדיקים הגדולים במעלה לגלות רזין
 וסתרי תורה על פסוקי התנ"ך דיקא, כי הכ"ד ספרים
 הם בסוד כד למלא בהם גלוי אלקותו יתברך,
 ומלבישים בתוך הפסוק גלוי אלקות במדרגה עליונה
 מאד, ומגלה בהם סתרי תורה כל אחד כפי מדרגתו
 וחכמתו ושכלו שאוחז בהם, ועל-כן מה טוב ומה
 נעים אם תלמד בכל יום שעור כסדרן בתנ"ך, ותתחיל
 מההתחלה, עד שתזכה לסיים את כל התנ"ך, ותהיה
 בקי בהם עד מאד, כי תצטרך לזה בלמודך בש"ס
 ובמדרשים, וכן תקבע שעור במשניות, לומר בכל יום
 פרק אחר פרק במשניות, אשר האמירה בעלמא
 מזככת את הנשמה, כי משנ"ה אותיות נשמ"ה, ואם
 תזכה לסיים בכל חודש ששה סדרי משנה, אין למעלה
 מזה, פי הזוכה לגרס בכל יום ח"י פרקים משניות,
 על-ידי-זה הורג את יצרו הרע, ונכנסת בו תשוקה
 עצומה ללמד התורה הקדושה. ורבנו ז"ל נתן תקון
 להרבה אנשים, שיגרסו בכל יום ח"י פרקים משניות
 (שיחות הר"ן, סימן קפה), ואמרו חכמינו הקדושים
 (סנהדרין מב): 'במי אתה מוצא מלחמתה של תורה?
 במי שיש בידו חבילות של משנה; ואמרו (שם ק:):

"טוב לב משתה תמיד" — אלו בעלי משנה; כי
 על-ידי שמרגילים את עצמם לגרס הרבה משניות
 נפתח להם המוח, ונכנסת בהם תשוקה עצומה להתמיד
 בתורה הקדושה; ועל-כן אמרו חכמינו הקדושים
 (ילקוט האזינו רמז תתקמד): "דבש מסלע" — זה משנה,
 כי המרגיל את עצמו ללמד משניות, מרגיש טעם מתק
 כדבש, ולא עוד אלא שגורם יחודים עליונים בשמים,
 שנשמתו מתקשרת ברום גבהי מרומים, כמוכא בזהר
 הקדוש (בראשית מב): מאן דקארי ותני שית סדרי
 משנה דא הוא מאן דינדע לסדרא ולקשרא קשורא
 יחודא דמאריה כדקא יאות; ועל-כן ראה, אהובי, בני
 היקר, לא להיות בטלן, אלא תקבע לעצמך חק ולא
 יעבר לסיים בכל יום ח"י פרקים משניות, ואם תהיה
 מסדר בסדר נכון, אז אתה יכול לסימו בקלות מאד,
 הינו קדם הצהרים תגנב איזה עתים ותאמר ששה
 פרקים משניות, ואחר הצהרים תגנב עתים ותאמר
 ששה פרקים משניות, ובליילה תגנב עתים ותאמר
 ששה פרקים משניות, וכך זכית לסיים ח"י פרקים
 משניות שהוא סגלה נוראה ונפלאה מאד להרג את
 יצרו הרע הבוער בו, ומכניס בו תשוקה עצומה ללמד
 התורה הקדושה, וכן ראה לקבע לעצמך שעור כסדרן
 בגמרא, ותתחיל ממסכת ברכות דיקא, ותלמד כסדרן
 דף אחר דף ופרק אחר פרק, עד שתזכה לסיים מסכת

אחר מסכת, ואם יהיה לך חשק ותשוקה עצומה לסיים
 את כל הש"ס, אז כבר תמצא זמן לכל זה, ובפרט
 בסדר שלישי, שאז אין לך מניעה ועכוב על זה, וכן
 המשגיח והראש ישיבה לא יקפידו עליך כלל, אדרבה
 יהיו שמחים ועליונים לראות איך שאין אתה מבטל
 הזמן היקר ומתמיד ללמד את התורה הקדושה. פי
 עליך לדעת, כי הראש ישיבה והמשגיח חפצים לראות
 בהצלחתך הנצחית, ואינם רוצים למנע אותך כלל,
 ובפרטיות כשתכבדם ותיקדם כמו שצריכים לכבד
 וליקר את רבו, אז בודאי לא ימנעו הטוב ממך. ועליך
 לדעת אהובי, בני היקר, אם מרגילים את עצמו ללמד
 בסדר דרך הלמוד של רבנו ז"ל בלא שום קשר לסדרי
 הישיבה ובלא שום בטול ובלבול של סדרי הישיבה,
 בצורה כזו תזכה לסיים כמה וכמה פעמים את כל ספרי
 התנ"ך, וששה סדרי משנה וש"ס ורמב"ם וכל ספרי
 הטור והשלחן ערוך, ועוד תזכה לסיים בכל שבוע את
 המדרש רבה מפרשת השבוע, אשר כל המוסר טמון
 בו, עד שאמרו חכמינו הקדושים (ספרי עקב): 'רצונך
 להכיר את מי שאמר והיה העולם? למד באגדה';
 העקר ראה לא לבטל את הזמן היקר שלך, ובפרט
 עכשו בימי הנעורים, שאז אתה יכול להתעלות ביותר
 בלמוד התורה הקדושה, ולקנות הרבה קניני תורה.
 ולכן, אהובי, בני היקר, אל תהיה בטלן, ותשמע

בקולי, ועל-ידי-זה תצליח ביותר במעלת התורה.

ו.

הדרך להצלחה בתורה

עליך לדעת, אהובי, בני היקר, שבאלו השנים שאתה נמצא בין כתלי הישיבה הם השנים הכי יפות בחייה, ועל-כן ראה לנצל את השנים האלו בטוב ובנעימים, כי עכשו אתה נמצא בין כתלי הגן-עדן, כי מי שלוקח את הישיבה ברצינות אז אצלו כתלי הישיבה הם כתלי הגן-עדן, והוא יושב ומתענג בזיו שכינת עזו ותברך, כי אין לך דאגות אחרות אלא ללמד ולהתפלל ולקנות לעצמך יראת שמים שלמה, ועל-כן ראה אהובי, בני היקר! להזהר מאד בלילה אחר שיגעת בסדר שלישי, שתזדרז לילה לישן, ותכין לעצמך כלי לנטילת ידים, כי כף דרכם של צדיקים, שלא הולכים לישן עד שמכינים לעצמם כלי לנטילת ידים, כדי שלא יצטרכו לילה ארבע אמות בלי נטילת ידים שחרית, ותקרא קריאת שמע שעל המטה בכונה גדולה עד מאד, כי אף-על-פי שקרא אדם קריאת שמע בבית-הכנסת מצוה לקרותו על מטתו (ברכות ד:), ואמרו (שם ה:): 'כל הקורא קריאת שמע על מטתו כאלו אוזו חרב של שתי פיות בידו'; ואמרו (שם):

כָּל הַקּוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע עַל מַטְוֵי מְזִיקִין בְּדִלִין
 הַיְמָנוּ; עַל-כֵּן תִּהְיֶה זְהִיר מְאֹד בְּקְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל
 הַמַּטֵּה לומר מתוך הסדור דִּיקָא, וְאָמַר הָאֲרִיז"ל שְׁמִי
 שְׁקוֹרָא שְׁמַע וּמְתוּדָה אִז מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו,
 וְלָכֵן תִּהְיֶה זְהִיר וְנִזְהָר בְּקְרִיאַת שְׁמַע שְׁעַל הַמַּטֵּה,
 וְתִשְׁתַּדֵּל שְׁמַטְתָּךְ תִּהְיֶה נְקִיָּה וּמְסֻדֶּרֶת וְתִלְךָ לִישׁוֹן,
 וְטוֹב לִישׁוֹן מִתוֹךְ דְּבָרֵי תוֹרָה אוֹ סְפֹרֵי צְדִיקִים,
 וְעַל-כֵּן תִּקַּח עִמָּךְ אֵיזָה סֵפֶר, כְּדֵי שְׁלֹא יִשְׁלַט עֲלֶיךָ
 יִצְרָךְ, וְתִישׁוֹן מִתוֹךְ דְּבָרֵי תוֹרָה וְיִרְאֵת שָׁמַיִם, וְתִשְׁתַּדֵּל
 לְקוֹם מִקֶּדֶם מְאֹד בְּזִרְיוֹת נִפְלְאוֹה, וְתִהְיֶה זְהִיר בְּנִטְיִלַת
 יָדַיִם שְׁחָרִית, שְׁלֹא תִהְיֶה רוּחַ רָעָה שׁוֹלֶטת עֲלֶיךָ, חֵס
 וְשְׁלוֹם. וְצִרְיָךְ שְׁתַּדַּע אֲהוּבֵי, בְּנֵי הַיָּקָר, שְׁכָל הַיּוֹם
 הוֹלֵךְ אַחַר הַמַּחְשָׁבָה הָרְאשׁוֹנָה שֶׁל הַיּוֹם, וְעַל-כֵּן
 תִּכְּף-וּמְיָד כְּשֶׁאַתָּה מִתְעוֹרֵר מִן הַשְּׁנָה תִּחְשַׁב מִמֶּנּוּ
 יִתְכַּרֵּךְ, וְאִיךָ שְׁאִין שׁוֹם מְצִיאוֹת בְּלַעֲדֵיו יִתְכַּרֵּךְ כָּלֵל,
 וְאִיךָ שֶׁהוּא יִתְכַּרֵּךְ מְחִיָּה וּמְהִנָּה וּמְקַיֵּם אֶת כָּל
 הַבְּרִיאָה כְּלָה וְהַכֵּל לְכָל אֱלֻקוֹת גְּמוּר הוּא, וּבְמַחְשָׁבָה
 זֹאת תִּהְיֶה דְבוּק כָּל הַיּוֹם בּוֹ יִתְכַּרֵּךְ וְתַטֵּל יָדֶיךָ, וְתִלְבִּישׁ
 עֲצָמְךָ בְּזִרְיוֹת, וְתִשְׁתַּדֵּל לִילֵךְ תָּמִיד עִם בְּגָדִים נְקִיִּים,
 וְלֵךְ לְטָבֵל בְּמַקְוֵה טְהוֹרָה, כִּי בְשָׁעָה שֶׁהַגּוֹף נִטְבָּל
 לְמַטֵּה הַנְּשָׁמָה נִטְבָּלַת לְמַעְלָה, וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזֹּכֶה
 לְטָבֵל בְּכָל יוֹם בְּמַקְוֵה טְהוֹרָה שְׁאֵז הוּא מְטַהֵר אֶת
 נִשְׁמָתוֹ, וְזֹכֶה לְהִבִּין בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה וְלִהְתַּפְּלֵל

בכונה, ותאמר ברכות התורה, ותקבע לעצמך איזה שעור בלמוד התורה, ותרגיל את עצמך לפרש את שיחתך אליו יתברך בלשון שאמה רגיל בה, ולבקש ממנו יתברך שהיום הזה יהיה לך יום טוב, ותזכה ללמד בו הרבה תורה, ותהיה זהיר ונשמר מעברות, ולא תדבר לשון הרע ורכילות וליצנות, ולא תריב ותחלק על אף אחד, וכל מה שתבקש עכשו יתקבל בשמים, כי הוא עת רצון גדול מאד, ואחר-כך תזדרז להכנס לבית-הכנסת, ותלבש תפלין ותעשה לעצמך גדר לא לדבר בעוד שהתפלין עליך, ותתחיל להתפלל את סדר תפלת שחרית בכונה גדולה פרוש המלות, ותתפלל מתוך הסדור דיקא, ואף פעם אל תתפלל בעל-פה, כי מי שמרגיל את עצמו להתפלל מתוך הסדור דיקא, אף פעם לא יכנסו בו מחשבות זרות, ותשמר מאד מאד לא לדבר ולהפסיק באמצע התפלה, כי הוא עון גדול עד מאד, כי סדר התפלה נתקן על-פי סודות וכונות גדולות, ועל-כן אסור לדלג על שום חלק מחלקי התפלה, אלא לומר את סדר הקרבנות ופסוקי דזמרה וברכת קריאת שמע ולהתפלל שמונה עשרה בכונה גדולה מאד ולענות אמן ובכרו וקדשה, שמאד מאד הפליגו חכמינו הקדושים במעלת העונה אמן. ותכף-ומיד כשסימת את התפלה בעוד שהתפלין עליך, תלמד פרשה חמש ורש"י עם התרגום, ואל

תניח את זה לערב שבת, כי מי יודע אם תזכה לסימנה, וצריכין להזהר מאד מאד ללמד בכל יום פרשה חמש ורש"י עם התרגום, והוא מאד מסגל ליראת שמים, וכן נפסק בשלחן ערוך (ארח חיים, סימן רפה, סעיף ג'), מיום ראשון ואילף חשיב עם הצבור, וכתב המשנה ברורה, שפך היתה הנהגת הגר"א, שהיה נוהג תכף אחר התפלה בכל יום לקרא מקצת מן הסדר שנים מקרא ואחד תרגום, ועד שבת נקרא עם הצבור, ובאפן הזה לא יחסר לה שבוע אחד מלסים את הפרשה שנים מקרא ואחד תרגום עם פרוש רש"י, ודבר זה תעשה כל ימי חייו. וצריך שתדע כלל זה שבשבוע שמחסרים פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום יהיה בטוח שיקרה לו איזה הפסד או איזו צרה, חס ושלום, וזה בדוק ומנסה, ולכן הרגל עצמך עכשו עוד בימי נעוריהך תכף-ומיד בעוד שהתפלין עליך שתלמד מפרשת השבוע באפן שתסים עד ערב-שבת-קדש, ואם תוכל לעיין בכל יום הבטה אחת באור החיים הקדוש והבטה אחת ברמב"ן הקדוש אין למעלה מזה, בכל יום על פסוק אחר, כף שבמשך כמה שנים תזכה לסים את ספריהם הקדושים המלאים רוח הקדש וגלוי אלקות, ואחר-כך לה לאכל פת שחרית, שעל זה אמרו חז"ל (בבא מציעא קו): יש פ"ג חלאים התלויים במרה ואכילת פת שחרית מבטלתן, ואמרו (שם): י"ג דברים

נאמרו בפת שחרית: מצלת מן החמה ומן הצנה ומן
הזיקין, ומן המזיקים, ומחכימת פתי, וזוכה בדין
ללמד תורה וללמד ודבריו נשמעים ותלמודו מתקיים
בידו ואין בשרו מעלה הכל וכו'; ועל-כן ראה להזהר
ביותר לטל יריד ואכל פת דיקא, ואל תסגף את עצמך
בשום פנים באכילה ושתייה, כי זו עצת היצר הרע
להחליש את כחך, וכמאמר הבעל-שם-טוב הקדוש,
זכותו יגן עלינו: כשנעשה חור קטן בגוף נעשה חור
גדול בנשמה, הינו כשיצרו מסיתו לסגף את עצמו
באכילה ושתייה, על-ידי-זה נחלש ונחלה שזה חור
קטן בגוף, ועל-ידי-זה נעשה חור גדול בנשמה, שאינו
יכול ללמד ואינו יכול להתפלל, ואינו יכול לקיים את
מצוותיו יתברך. ואמר רבנו ז"ל (ספר המדות, אות
תשובה, סימן פד): תקון הגוף קדם תקון הנפש, ולכן
ראה להזהר מאד מאד לאכל פת שחרית, וכן תזהר
מאד מאד לאכל בצעורים ובערב ובשום פנים ואפן לא
תשמע לכל אלו הפתאים המסיתים ומדיחים את
בחורים צעירים שייסגפו את עצמם מלאכל ולשתות,
ומביאים להם כל מיני ראיות והוכחות וכו', ובאמת
הכל הכל ורעות רוח הוא עצת היצר הרע שמתלבש
עצמו במצוות, כאלו ישיג את התורה אם לא יאכל
ולא ישתה, אדרבה בדורות אלו בחור צעיר צריך
לאכל ולשתות דיקא, ותהיה סעדתו סעדת קבע עם

פת, ותדבר דברי תורה על השלחן, וברך ברפת המזון
 בכונה גדולה עד מאד, ומתוך הסדור דיקא, כי ברפת
 המזון היא דאורייתא (ברכות כג.): וכל דבר
 שמדאורייתא צריכין להזהר בזה ביותר, ועל-כן תקבע
 לעצמך קביעות על כל ימי חייך לברך ברפת המזון
 מתוך הסדור דיקא מלה במלה, וזה מסגל לעשירות
 נפלאה, כי (ספר המדות, אות אכילה, סימן ג'): 'שלחנו
 של אדם מזכה לו לעלמא דאתי ומזכה לפרנסה, והוא
 רשום לטוב לעילא ולעילא, ומזכה ליה לאיתוספא
 ליה כח וגבורה בשעה שאצטריך ליה'; ולכן תדקדק
 מאד מאד לברך ברפת המזון מתוך הסדור דיקא
 ובכונה גדולה, כי (שם חלק ב', סימן ג'): על-ידי ברפת
 המזון נתודע השם יתברך בעולם, וכל המברך —
 מתברך מפי עליון, ותהיה חזק בזה מאד לאכל שלש
 סעדות ביום, כדי שיהיה לך גוף בריא, וכמו-כן אם
 אתה מרגיש איזו עיפות לך לנוח ולישן, וכמאמרם
 ו"ל (בראשית רבה, פרשה ט', סימן ח'): "והנה טוב מאד"
 — זה השנה, וכי שנה טוב מאד? אתמהא! לא-כן תנינן
 "יין ושנה לרשעים נאה להם ונאה לעולם", אלא
 מתוך שאדם ישן קמעא הוא עומד ויגע בתורה הרבה.
 וכלל זה תקח תמיד בידיך, ברגע שאתה מרגיש עיפות
 לך לנוח, כי בדורות אלו שהגופים חלשים, צריכים
 מאד מאד להזהר הן באכילה ושתיה והן בשנה ולא

לסגף את עצמו בהם כלל, כי זה הוא הדרך היחיד
 להצלחה בתורה, כי אם יש לו גוף פריא, והוא מישב
 אז יכול ללמד הרבה תורה, ואמרו חכמינו הקדושים
 (פרקי דרבי אליעזר, פרק יב): הקדוש-ברוך-הוא ברא שנת
 חיים, האדם שוכב וישן והוא מזונו והוא רפואתו וחיים
 לו, שנאמר (איוב ג, יג): "ישנתי אז נוח לי"; וכן תזרה
 מאד מאד להיות נקי, כי (שבת נ:): רוחץ אדם פניו ידיו
 ורגליו כל יום לכבוד קונו; ואמרו (ירושלמי שקלים פרק
 ג, הלכה ג): נקיות מביאה לידי טהרה, כי כשאדם נקי
 בגופו ובמלבושיו, אז הוא נקי במחשבותיו. ודרכו של
 תלמיד חכם שילך עם בגדים נקיים וגופו נקי ודבורו
 נקי, וזה הדרך להצלחה בתורה, ואם תתנהג באופן
 ובצורה כזו ותשמע לכל דברי אלו, אז אני מבטיח לך,
 אהובי, בני היקר, שתצליח בישיבה ותצליח בלמודים,
 ותשא חן בעיני כל רואיך, ויצא לך שם טוב בעולם
 כשם הגדולים, ותעבר את זה העולם בשלום, ושום
 ברעה לא תוכל לך, מאחר שאתה דבוק בו יתברך,
 ותמיד אתה בורח רק אליו יתברך, שעל-ידי-זה תהיה
 נעשה כלי להמשכת זיו שכינת עזו יתברך עליך,
 ותתענג בערכות אורו יתברך תמיד, אשריך בעולם הזה
 וטוב לך לעולם הבא.

תם ונשלם, שבח לאל בורא עולם!

תפילת הדרך

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתוליכנו ותצדיקנו לשלום.
ותסמכנו לשלום. ותדריכנו לשלום. ותגיענו למחוז חפצנו לחיים
ולשמחה ולשלום (אם דעתו לחזור מיד אומר: ותחזירנו לשלום) ותצילנו
מכף כל אויב ואורב ולקטים וחיות רעות בדרך, ומכל מיני פּרעניות
המתרגשות לבוא לעולם ותשלח ברכה בכל מעשה ידינו, ותתנו לחן
ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל ראינו ותשמע קול תחנונינו. כי אל

שומע תפלה ותחנון אתה: ברוך אתה יי שומע תפלה:

כִּי מִלְאֲכֵי'וֹ יִצְנֶ'ה לְךָ לְשִׁמְרֶךָ בְּכָל דְרָכֶיךָ:

ויעקב הלך לדרךנו ויפגעו בו מלאכי אלהים: ויאמר יעקב כאשר ראָה
(ר"ת רפאל אוריאל מיכאל) מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא
מחננים:

בשם יי אלהי ישראל. מימיני מיכאל. ומשמאלי גבריאל, ומלפני
אוריאל, ומאחורי רפאל, ועל ראשי שכנת אל:

על הדרך אפשר לפעול ישועות!

תורמים להבטחתו האדירה של הצדיק

ורואים ישועות מעל לגדר הטבע.

הצדיק מיבנאל הבטיח שמי שיתרום להדפסת

ספר אשר בנחל יראה ישועות מחוץ לדרך הטבע.

להשתתפות חייגו 04-6656666

זקוק לישועה?
רוצה לשמח עניים ביום החתונה?
זקוק לזיווג, פרנסה, זרע של קיימא,
שלום בית, נחת מהילדים?

בזכות ההשתתפות
במצווה הגדולה של
בית התבשיל "אהל אברהם"!

72x12 ש"ח

פרנס שבוע

"אין עוד חסד גדול יותר מהאכלת
רעבים ועל ידי זה הקב"ה יעזור
שתראו ניסים וישועות"

מכתב מהצדיק מיבטאל

50x12 ש"ח

פרנס יום

101x12 ש"ח

פרנס חודש

התקשרו עכשיו: 04-6656666

מי לא צריך ישועה!?

ההבטחה הקדושה של מוהרא"ש הקדוש זיע"א
על הדפסת חלק בספר "אשר בנחל"

"אני מבטיח שכל מי שידפיס חלק אחד
"אשר בנחל"

יראה ניסים נגלים שיעשה עימו הקב"ה!
וכל חולה רח"ל שיקבל על עצמו כרך "אשר בנחל"

יתרפא

וכל מי שצריך ישועה יקבל על עצמו
להדפיס חלק "אשר בנחל"
יראה ישועה"

(מתוך "אשר בנחל" קלה, לז, רמב)

ועכשיו **בפורמט מיוחד** לרפואת עם ישראל
הצטרפו למי שכבר זכה!

התקשרו: 04-6656666